

નોટિસ પેપર ભાગ-૧
વિધેયકો, પ્રસ્તાવો, સંકલ્પો વિગેરેની સૂચનાઓ
પંદરમી ગુજરાત વિધાનસભા
પાંચમું સત્ર
મંગળવાર, તા.૨૦મી ઓગસ્ટ, ૨૦૨૪

૧. સરકારી વિધેયકો :

(અ) દાખલ કરવા માટેનાં વિધેયકો :

- (૧) સન ૨૦૨૪નું વિધેયક ક્રમાંક-૧૧-સન ૨૦૨૪નું ગુજરાત નશાબંધી (સુધારા) વિધેયક.
- (૨) સન ૨૦૨૪નું વિધેયક ક્રમાંક-૧૨-સન ૨૦૨૪નું ગુજરાત માનવ બલિદાન અને બીજા અમાનુષી, અનિષ્ટ અને અઘોરી પ્રથા અને કાળા જાદુ અટકાવવા અને (તેનું) નિર્મૂલન કરવા બાબત વિધેયક.
- (૩) સન ૨૦૨૪નું વિધેયક ક્રમાંક-૧૩-સન ૨૦૨૪નું ગુજરાત માલ અને સેવા વેરા (સુધારા) વિધેયક.
- (૪) સન ૨૦૨૪નું વિધેયક ક્રમાંક-૧૪-સન ૨૦૨૪નું ગુજરાત ખાનગી યુનિવર્સિટી (સુધારા) વિધેયક.
- (૫) સન ૨૦૨૪નું વિધેયક ક્રમાંક-૧૫-સન ૨૦૨૪નું ગુજરાત વિશેષ કોર્ટ વિધેયક.

(બ) પહેલા, બીજા અને ત્રીજા વાંચન માટેનાં વિધેયકો :

- (૧) સન ૨૦૨૪નું વિધેયક ક્રમાંક-૧૧-સન ૨૦૨૪નું ગુજરાત નશાબંધી (સુધારા) વિધેયક.
- (૨) સન ૨૦૨૪નું વિધેયક ક્રમાંક-૧૨-સન ૨૦૨૪નું ગુજરાત માનવ બલિદાન અને બીજા અમાનુષી, અનિષ્ટ અને અઘોરી પ્રથા અને કાળા જાદુ અટકાવવા અને (તેનું) નિર્મૂલન કરવા બાબત વિધેયક.
- (૩) સન ૨૦૨૪નું વિધેયક ક્રમાંક-૧૩-સન ૨૦૨૪નું ગુજરાત માલ અને સેવા વેરા (સુધારા) વિધેયક.
- (૪) સન ૨૦૨૪નું વિધેયક ક્રમાંક-૧૪-સન ૨૦૨૪નું ગુજરાત ખાનગી યુનિવર્સિટી (સુધારા) વિધેયક.
- (૫) સન ૨૦૨૪નું વિધેયક ક્રમાંક-૧૫-સન ૨૦૨૪નું ગુજરાત વિશેષ કોર્ટ વિધેયક.

૨. વૈધાનિક પ્રસ્તાવ (નિયમ-૧૦૦):

માનનીય વન અને પર્યાવરણ મંત્રીશ્રી મુળુભાઈ બેરાનો ભારતના બંધારણના

અનુચ્છેદ ૨૫૨ (૧) અન્વયેનો પ્રસ્તાવ:

“WHEREAS the Parliament had enacted the Water (Prevention and Control of Pollution) Amendment Act, 2024 (No. 5 of 2024) notified on 15.2.2024.

AND WHEREAS the Amendment Act shall apply, in the first instance, to the whole of the States of Himachal Pradesh and Rajasthan and the Union Territories and it shall apply to such other States which will adopt this Act, by passing a resolution in their legislative assemblies and legislative councils (if any) under clause (1) of article 252 of the Constitution read with clause (2) thereof, with effect from the date of such adoption.

AND WHEREAS, the aim of this Amendment Act is to decriminalize the provisions of the original Act "Water (Prevention and Control of Pollution) Act, 1974" {6 of 1974} to facilitate ease of doing business in the country and to streamline the process of nomination of Chairman of State Pollution Control Boards.

AND WHEREAS it appears to this Legislative Assembly to be desirable that the aforesaid Amendment Act should be adopted in the State of Gujarat by passing a resolution in this house.

NOW, THEREFORE in exercise of the powers conferred by Article 252 of the Constitution of India, this House hereby resolves that the amendments with respect to the Water (Prevention and Control of Pollution) Amendment Act, 2024 (No. 5 of 2024) should be adopted in the State of Gujarat as enacted by the Parliament.”

ગુજરાતી અનુવાદ

“સંસદે, પાણી (પ્રદુષણ નિવારણ અને નિયંત્રણ) સુધારા અધિનિયમ, ૨૦૨૪ (સન ૨૦૨૪નો ક્રમાંક: ૫) અધિનિયમિત કર્યો હતો, જે તા. ૧૫.૨.૨૦૨૪ના રોજ જાહેર કરવામાં આવ્યો.

અને સુધારા અધિનિયમ, શરૂઆતના તબક્કામાં, હિમાચલ પ્રદેશ અને રાજસ્થાનના સમગ્ર રાજ્યોને અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોને લાગુ પડશે અને સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૫૨-ના ખંડ (૨) સાથે વાંચતા તેના ખંડ (૧) હેઠળ જે રાજ્યો પોતાની

વિધાનસભામાં અને વિધાન પરિષદ (કોઈ હોય, તો તે)માં ઠરાવ પસાર કરીને આ અધિનિયમ સ્વીકારશે, તેવા બીજા તમામ રાજ્યોને આવી રીતે (અધિનિયમ) સ્વીકાર્યાની તારીખથી તે લાગુ પડશે.

અને આ સુધારા અધિનિયમનો ઉદ્દેશ મૂળ અધિનિયમ “પાણી (પ્રદુષણ નિવારણ અને નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૧૯૭૪” (સન ૧૯૭૪ના ૬૬)ની જોગવાઈઓને બિન-ગુનાહિત કરવાનો છે, જેથી કરીને દેશમાં કામકાજ સરળ બને અને રાજ્ય પ્રદુષણ નિયંત્રણ બોર્ડમાં અધ્યક્ષની નામનિયુક્તિની પ્રક્રિયા સરળ બને.

અને આ વિધાનસભાને ઉપર્યુક્ત સુધારા અધિનિયમ, આ ગૃહમાં ઠરાવ પસાર કરીને ગુજરાત રાજ્યમાં સ્વીકારવાનું ઇચ્છનીય જણાય છે.

તેથી, હવે, ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૫૨ થી મળેલી સત્તાની રૂએ, આ ગૃહ, આથી, ઠરાવે છે કે સંસદ દ્વારા અધિનિયમિત કર્યા મુજબનો પાણી (પ્રદુષણ નિવારણ અને નિયંત્રણ) સુધારા અધિનિયમ, ૨૦૨૪ (સન ૨૦૨૪નો ક્રમાંક ૫૫૦) સંબંધિત સુધારા સાથે ગુજરાત રાજ્યમાં સ્વીકારવો જોઈએ.”

૩. વૈધાનિક પ્રસ્તાવ સિવાયનો સરકારી સંકલ્પ (નિયમ ૧૨૦):- માનનીય મુખ્યમંત્રીશ્રી ભુપેન્દ્રભાઈ પટેલનો સંકલ્પ

તાજેતરમાં વિશ્વની સૌથી મોટી લોકશાહીનું મહાપર્વ આપણે સૌએ ધામધૂમથી ઉજવ્યું. આ લોકસભાની સામાન્ય ચૂંટણીમાં ભારતના નાગરિકોએ વિકસિત ભારતના સ્વપ્નદ્રષ્ટા, મહાન વિચારક, વિશ્વના સર્વાધિક લોકપ્રિય નેતા, ઉત્તમ પ્રશાસક, વિકાસપુરુષ એવા નરેન્દ્રભાઈ મોદીજીને ભારતના પ્રધાનમંત્રી તરીકે ત્રીજી વખત દેશનું સુકાન સોંપ્યું છે. જે ગુજરાતના પ્રત્યેક નાગરિક માટે ગૌરવ અને આનંદનો વિષય છે.

વિશ્વભરમાં આપણા તિરંગાનું સન્માન વધારનાર, ગુજરાતના પનોતાપુત્ર અને ભારતના યશસ્વી વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી સાહેબને વિશ્વની સૌથી મોટી લોકશાહીના સતત ત્રીજી વખત વડાપ્રધાન બનવા માટે આ ગૃહના નેતા તરીકે સમગ્ર ગુજરાત વતી હૃદયપૂર્વક અભિનંદન પાઠવું છું.

આઝાદી પછી જન્મેલા ભારતના પ્રથમ પ્રધાનમંત્રીશ્રી મોદીજીએ વર્ષ 2014 થી 2019 દરમિયાન બે વખત દેશના સફળ સુકાની તરીકે દેશને નિર્ણાયક નેતૃત્વનો અહેસાસ કરાવ્યો છે. વિશ્વભરમાં ભારતની આગવી ઓળખ પ્રસ્થાપિત કરવાની સાથે આ દેશના છેવાડાના માનવીની ચિંતા કરતા નરેન્દ્રભાઈ મોદીજીએ લગભગ દોઢ દાયકા જેટલા દીર્ઘકાળ સુધી ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી તરીકે અને આ ગૃહના નેતા તરીકે તેમનું અપ્રતિમ યોગદાન આપ્યું છે. માનનીય નરેન્દ્રભાઈના નેતૃત્વમાં આપણું ગુજરાત આગવું ગુજરાત બન્યું. માનનીય નરેન્દ્રભાઈ મોદીજીએ એક સફળ મુખ્યમંત્રી તરીકે વાઈબ્રન્ટ

ગુજરાતના નૂતનમંત્રથી વિકાસની આગવી કેડી કંડારી ગુજરાતને વૈશ્વિક કક્ષાએ હરિફાઈ કરવા માટે સક્ષમ કર્યું. આજે ગુજરાત વિકાસના રાજમાર્ગ પર જે રીતે હરણફાળ ભરી રહ્યું છે તેનો સઘળો શ્રેય માનનીય નરેન્દ્રભાઈને જાય છે.

પ્રધાનમંત્રીશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ હર ઘર તિરંગાથી લઈને ચાંદ પર પણ તિરંગો લહેરાવીને દેશવાસીઓમાં રાષ્ટ્રભક્તિની નવીન ચેતના જગાડી છે. સૌનો સાથ, સૌનો વિકાસ, સૌનો વિશ્વાસ, સૌનો પ્રયાસ'નાં મંત્ર સાથે છેલ્લા દસ વર્ષમાં વિશ્વની સૌથી મોટી જનકલ્યાણ યોજનાઓને અમલમાં મૂકી અપ્રતિમ સમર્પણ અને નિષ્ઠા સાથે રાષ્ટ્ર પ્રથમની ભાવનાને ચરિતાર્થ કરી છે. ગરીબો, વંચિતો, દલિતો, શોષિતો પ્રત્યે ઘેરી સંવેદના અને કંઈક કરી છૂટવાની લાગણી તેમના હૈયે સદાય વહેતી રહે છે. માનનીય મોદીજીના નેતૃત્વનો એક દાયકો એટલે વિરાસત, વિકાસ અને વિશ્વાસનો દાયકો છે. આ એક દાયકામાં નિર્માણ થયેલ નવ્ય ભારતની નોંધ સમગ્ર વિશ્વ એ લીધી છે. માનનીય મોદીજીએ ત્રીજા કાર્યકાળમાં પ્રવેશ કર્યો છે. છેલ્લા બે કાર્યકાળમાં માનનીય નરેન્દ્રભાઈ મોદીજીના પરિશ્રમ, પ્રતિબદ્ધતા અને પારદર્શિતાના ત્રિવેણી સંગમથી ભારત અનેક મહાન સંકલ્પોથી સિદ્ધિ સુધી પહોંચી શક્યું છે તેનું આપણને સૌને ગૌરવ છે.

સ્વચ્છ ભારતથી સ્વસ્થ ભારત બનાવવા માટે પ્રધાનમંત્રીજીએ જનભાગીદારીથી સ્વચ્છતાને ભારતનો સ્વભાવ બનાવ્યો છે. માનવીય સંવેદના સાથે સુશાસનના વૈશ્વિક માપદંડો ચરિતાર્થ કરી વિશ્વની સૌથી મોટી આરોગ્ય યોજના “આયુષ્યમાન ભારત” દેશના દરેક નાગરિકને સ્વાસ્થ્ય સુરક્ષાની ગેરંટી આપે છે.

એકવીસમી સદી એ જ્ઞાનની સદી છે અને જ્ઞાનનો આ અરુણોદય ગુજરાતમાંથી થયો છે. મને આ ગૃહને જણાવતા અત્યંત ગૌરવ થાય છે કે આપણા પ્રધાનમંત્રી મોદીજીએ જ્ઞાન એટલે કે નોલેજની મહત્તા તો વધારી જ પણ સાથે-સાથે આપણને જ્ઞાનની એક નવી પરિભાષા પણ આપી. આ નવા ભારતમાં જ્ઞાન એટલે કે ગરીબ, યુવા, અન્નદાતા અને મહિલા. આપણા દેશના ગરીબ, યુવા, અન્નદાતા, મહિલાઓને મુખ્ય ધારામાં લાવવા અને સર્વસમાવેશી નીતિઓ તૈયાર કરવી એ નવા ભારતનો વિકાસ મંત્ર છે. દરિદ્રનારાયણની સેવાને સમર્પિત ‘વન નેશન વન રાશન’એ વિશ્વની સૌથી મોટી પોષણ યોજના છે. છેલ્લા દસ વર્ષમાં પ્રત્યેક ક્ષેત્રમાં ભારતે મેળવેલ અભૂતપૂર્વ સિદ્ધિ એ પ્રધાનમંત્રીશ્રીની દીર્ઘદ્રષ્ટિનું સુખદ પરિણામ છે. પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના હોય કે પી. એમ. ગરીબ કલ્યાણ અન્ન યોજના હોય કે પછી આત્મનિર્ભર ભારતના સ્વપ્નને સાકાર કરતી મુદ્રા લોનની યોજના હોય; આ દરેક યોજનાઓમાં મોદીજીના પારસસ્પર્શની અનુભૂતિ થાય છે. સ્ટાર્ટઅપ ઇન્ડિયા, ડિજિટલ ઇન્ડિયા, સેમીકોન ઇન્ડિયા જેવી પ્રગતિશીલ નીતિઓથી ભારતની યુવાશક્તિને નવી પાંખો મળી છે.

માનનીય નરેન્દ્રભાઈએ દેશભરમાં નવીન IIT, IIM, અને વૈશ્વિક સ્તરની શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ સ્થાપીને ‘જય અનુસંધાન’ના મંત્રને સાર્થક કર્યો છે. તેજસ્વી, સામર્થ્યવાન ભારતનું સ્વપ્ન સેવતી રાષ્ટ્રીય શિક્ષા નીતિ ૨૦૨૦ના સુચારુ અમલ દ્વારા

યુવાનો અને આપતી પેઢીને ૨૦૪૭ના વિકસિત ભારતના અગ્રેસર બનવાનો મોકો આપ્યો છે.

કૃષિ પ્રધાન એવા ભારત દેશમાં કિસાન સમ્માન નિધિથી અન્નદાતા એવા ખેડૂતના ખેડ, ખાતરની ચિંતા પ્રધાનમંત્રી મોદીજીએ કરી છે. વૈજ્ઞાનિક અભિગમથી ખેડૂતોની આવકને બમણી કરવાના લક્ષ્ય સાથે કઠોળથી લઈ ખાદ્ય તેલમાં ભારત દેશને આત્મનિર્ભર બનાવવાનું લક્ષ્ય પ્રધાનમંત્રીજીએ રાખ્યું છે. એક સમયે બહારથી અનાજની આયાત કરતો દેશ આજે અનાજની નિકાસ કરતો દેશ બન્યો છે.

ભારતની સાંસ્કૃતિક ચેતનાને પુનઃ જાગૃત કરવા માટે સતત પ્રયાસરત એવા પ્રધાનમંત્રીશ્રી આપણી વિરાસતની વંદના કરી રહ્યા છે. ભવ્ય-દિવ્ય રામમંદિરનું નિર્માણ હોય કે કાશી વિશ્વનાથ કોરિડોરનું નિર્માણ હોય. ઉજ્જૈનમાં મહાકાલ મંદિરના જીર્ણોદ્ધારથી લઈ મા મહાકાળીના પાવાગઢ ઉપર ૫૦૦ વર્ષ પછી દ્યજારોહણ કરવાનું ભગીરથ કાર્ય માનનીય નરેન્દ્રભાઈના કાર્યકાળમાં થયું છે. સાંસ્કૃતિક ચેતન્યને જાગ્રત કરવાની સાથે -સાથે ભારત વિશ્વ બંધુત્વની ભાવના થકી વૈશ્વિક સોફ્ટ પાવર તરીકે વિકસી રહ્યું છે. G-૮૫વેન્ટી સમિટનું નેતૃત્વ કરવા સાથે G-૨૦ સમિટમાં ભારતનો વૈશ્વિક સ્વીકાર થવો એ માનનીય પ્રધાનમંત્રીશ્રીના પ્રમાણિક પ્રયાસોનું જ પરિણામ છે.

ભારતની આ ભવ્ય વિકાસયાત્રામાં દેશની નારીશક્તિ એક પણ ડગલું પાછળ ન રહી જાય તે માટે પ્રધાનમંત્રીજીના સતત પ્રયત્નો રહ્યા છે. ઉજ્જવલા યોજના થકી મહિલાઓને ધુમાડામાંથી મુક્તિ આપી મોદીજીએ, શૌચાલય સ્વરૂપે સમ્માન ઘર આપ્યું મોદીજીએ, નળથી જળ જેવી યોજના થી બહેનોનું જીવન સરળ બનાવ્યું મોદીજીએ, નારી શક્તિ વંદન અધિનિયમથી પંચાયતથી પાર્લામેન્ટ સુધી નેતૃત્વ કરવાની તક આપી મોદીજીએ, ત્રણ તલાક જેવો અન્યાયી કાયદો નાબૂદ કરીને મહિલાઓને સુરક્ષા આપી મોદીજીએ.

પોતાના જીવનની પ્રત્યેક ક્ષણ પોતાના દેશ માટે, દેશના લોકો માટે સમર્પિત કરતા આપણા યશસ્વી પ્રધાનમંત્રીશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીજીએ ભારતને વૈશ્વિક હરીફાઈ માટે સક્ષમ બનાવ્યું છે. કોરોનાના કપરા સમયે દુનિયાના દેશોને રસી પહોંચાડી ભારતે વિશ્વ બંધુત્વની ભાવનાને સાર્થક કરી છે. G-૮૫વેન્ટીનું સફળ આયોજન હોય કે વિદેશમાં ફસાયેલા ભારતીય નાગરિકોને સુરક્ષિત પરત લાવવાની વાત હોય દરેકમાં આજે દુનિયા ભારતની વિરાટ શક્તિને જોઈ રહ્યું છે.

એક ભારત, શ્રેષ્ઠ ભારતના સ્વપ્નને સાકાર કરવા કાશ્મીરમાંથી ૩૭૦ની કલમ નાબૂદ કરી, વર્ષો જૂના પ્રશ્નો અંત લાવવા માટે ભારતના લોકો તેમને શતાબ્દીઓ સુધી યાદ કરશે. આજે કાશ્મીર ઘાટીમાં આઝાદી અને આબાદી બંનેનો અનુભવ થઈ રહ્યો છે. વર્ષો જૂની ગુલામીની માનસિકતામાંથી દેશને મુક્ત કરી ભારતીય ન્યાય સંહિતા લાગુ કરી, સર્જિકલ સ્ટ્રાઈક જેવા મજબૂત નિર્ણયથી આતંકવાદને કડક ભાષામાં જવાબ આપી, ભારતને બદનામ કરવાના કાવતરા કરતી ઈકો સિસ્ટમ સામે લાલ આંખ કરીને ગુજરાતના પનોતા પુત્ર પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીજીના નેતૃત્વમાં ભારતનો પ્રત્યેક

નાગરિક સુરક્ષા, શાંતિ અને સલામતીની અનુભૂતિ કરી રહ્યો છે. એટલે જ કહેવાય છે
“સપને નહીં હક્રીક્રત બુનતે હૈ, તમ્હી તો હમ સબ મોદી કો ચુનતે હૈ”

‘નેશન ફર્સ્ટ’ના મંત્ર સાથે વિકસિત ભારતનું સ્વપ્ન લઈને પોતાનું તન- મન અને સર્વસ્વ ભારતમાતાના ચરણે સમર્પિત કરનાર યુગદ્રષ્ટા એવા નરેન્દ્રભાઈ મોદીજીના બે સ્વર્ણિમ કાર્યકાળની સિદ્ધિઓ ભારતના ઇતિહાસમાં સુવર્ણ અક્ષરે અંકિત થઈ છે અને તેનું આપણને સૌને ગૌરવ છે. મને પૂર્ણ શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ છે કે માનનીય નરેન્દ્રભાઈના નેતૃત્વમાં ટીમ મોદી સરકારના ત્રીજા અમૃતકાળમાં ભારત અનેક નવી સિદ્ધિઓ હાંસલ કરશે અને વિકસિત ભારતના લક્ષ્ય તરફ ઊંચી ઉડાન ભરશે. રાજપથ નહીં કર્તવ્યપથ અને પ્રધાનમંત્રી નહીં પ્રધાનસેવક તરીકે પોતાની ઓળખ આપતા મોદીજીના નેતૃત્વમાં આવો આપણે સૌ અમૃતકાળને કર્તવ્યકાળ બનાવીને ૨૦૪૭માં ભારતને વિકસિત ભારત બનાવવા માટે વિકસિત ગુજરાતના સ્વપ્નને સાકાર કરીએ. પુનઃ એક વાર પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી સાહેબને ત્રીજા ચશસ્વી કાર્યકાળ માટે હું અભિનંદન પાઠવવાનો સંકલ્પ પ્રસ્તુત કરું છું.

૪. છેલ્લા દિવસનો પ્રસ્તાવ (નિયમ-૧૦૨):-

માનનીય સભ્યશ્રી અમીત ચાવડા

ગુજરાતમાં "સામાજિક ન્યાય" માટે "જાતિ આધારિત વસ્તી ગણતરી" અનિવાર્ય બની ગઈ છે.

રાજ્યમાં દિનપ્રતિદિન સામાજિક-આર્થિક અસમાનતા અને જાતિ આધારિત ભેદભાવ વધી રહ્યા છે, જે આપણા સૌના માટે ચિંતાનો વિષય છે. ચોક્કસ વર્ગ-વિસ્તારને વિકાસના મહત્તમ લાભ મળી રહ્યા છે. રાજ્યમાં સરકારી-સહકારી સંસ્થાઓમાં નોકરીઓ, ઉદ્યોગો, શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ અને સંશાધનો બજેટમાં સમાન ભાગીદારી જોવા મળતી નથી અને અસમાનતા સ્પષ્ટ દેખાઈ આવે છે.

રાજ્યના લોકો, જાતિ-સમુહો વચ્ચેની આર્થિક, શૈક્ષણિક અને સામાજિક અસમાનતા દૂર કરવા જાતિઓ વચ્ચેની સામાજિક અસમાનતા ઓળખવી જરૂરી છે. પંચિત જાતિઓ/સમુહોની ઓળખ થશે તો રાજ્યની નીતિ નિર્ધારિત, સંશાધનોનું ન્યાયિક વિતરણ અને યોજનાઓ બનાવવામાં મદદરૂપ થશે.

રાજ્યમાં જાતિ આધારિત વસ્તી ગણતરી વગર સંશાધનોનું ન્યાયિક/સમાન વિતરણ શક્ય નથી.

રાજ્યમાં ચોક્કસ જાતિ/સમુહોની વસ્તી વર્તમાન આર્થિક-શૈક્ષણિક સ્થિતિના આંકડા/વિગતો ન હોવાને કારણે ફક્ત SC/ST/OBC અનામત વ્યવસ્થાને આધારે,

અનામત નીતિથી આ જાતિઓમાં સામાજિક-આર્થિક પરિસ્થિતિમાં કેટલું સકારાત્મક કે નકારાત્મક પરિવર્તન આવ્યું તે જાણી શકાતું નથી.

જાતિ વસ્તી ગણતરીથી રાજ્યની પ્રવર્તમાન નીતિઓ-યોજનાઓના પાલન અને તેના પરીણામોની સાચી માહિતી મળશે. જાતિ ગણતરીના આંકડાઓની રાજ્યના નીતિ નિર્માતાઓએ વર્તમાન નીતિઓ-બજેટમાં શું સુધારો કરવો તે પણ જાણી શકાશે અને સમાજનું સાચું ચિત્ર ઉભરી આવશે.

સ્વતંત્ર ભારતની ૧૯૫૧ થી ૨૦૧૧ દરેક વસ્તી ગણતરીમાં અનુસૂચિત જાતિઓ અને અનુસૂચિત જનજાતિઓની ગણતરી/કેટા/આંકડા એકઠા કરવામાં આવે છે. પરંતુ અન્ય પછાત વર્ગ અને અન્ય જાતિઓના આંકડા એકઠા કરવામાં આવતા નથી.

ગ્રામ્ય અને શહેરી ક્ષેત્રના પરિવારોની આર્થિક સ્થિતિના આંકડા મેળવવા તથા પછાતપણાના સૂચકોની ઓળખ મેળવવી પણ જરૂરી છે.

વસ્તી ગણતરી રાજ્યની વસ્તીનું સામાન્ય ચિત્ર આપે છે, જ્યારે સામાજિક-આર્થિક જાતિ ગણતરીથી રાજ્યની સહાયતા ઈચ્છતા/આધારીત સામાજિક સમુહો/જાતિ સમુહોને નિર્ધારીત કરવામાં ઉપયોગી બને છે.

રાજ્યમાં સામાજિક-શૈક્ષણિક-આર્થિક અસમાનતા દૂર થાય, વંચિત જાતિ-સમુહોને વિકાસના મુળ પ્રવાહમાં ભાગીદાર બનાવી શકાય, જાતિ ગણતરીના આંકડાને આધારે રાજ્યની નીતિ-બજેટ આયોજનોમાં જરૂરી સુધારા કરવા રાજ્યના અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, અન્ય પછાત વર્ગ, લઘુમતી સમાજોની લાગણી-માંગણીને ધ્યાનમાં લઈ સરકાર જાતિ આધારીત વસ્તી ગણતરી કરાવે તે જરૂરી છે.

નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા પણ અન્ય પછાત વર્ગને સ્થાનિક સ્વરાજ્ય સંસ્થાઓમાં અનામત બેઠકો ફાળવવા સંદર્ભે રાજ્યોને અન્ય પછાત વર્ગોની ગણતરી કરવા ભલામણો કરેલ છે.

"જિસકી જિતની સંખ્યા भारी, उसकी उतनी हिस्सेदारी।"

વર્ષ ૨૦૨૨માં નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટે આર્થિક રીતે પછાત (EWS)ને ૧૦% અનામતને માન્યતા આપી છે. EWS અનામતને બંધારણીય સમર્થન આપવા માટે જાતિ ગણતરીમાં અન્ય પછાત વર્ગોની સાથે ઉચ્ચ જાતિ, વર્ગોની ગણતરી કરવી પણ જરૂરી બને છે.

"Collection of Statistics Act-2008" મુજબ રાજ્ય સરકારને જરૂરી ગણતરી કરી આંકડા એકઠા કરવાની સત્તા હોઈ રાજ્ય સરકાર સત્વરે "સામાજિક-આર્થિક ગણતરી" કરાવે તે માટે આ સભાગૃહ ચર્ચા વિચારણા કરે.

ગુજરાત વિધાનસભા સચિવાલય,
ગાંધીનગર.

ચેતન પંડ્યા
ઈન્ચાર્જ સચિવ,
ગુજરાત વિધાનસભા.